

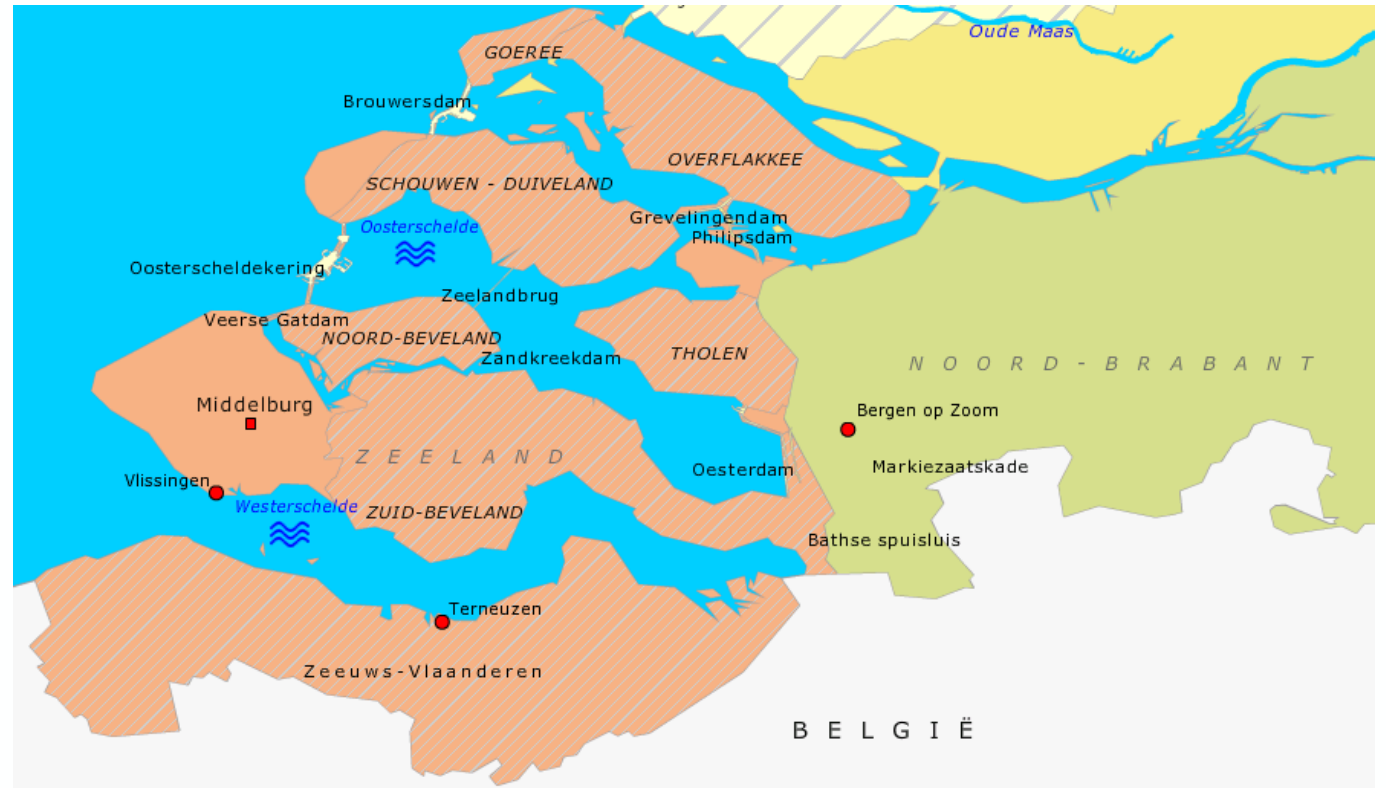
Landelijke doelen en rechtsbescherming

Mr. W.H. Lindhout en mr. M.E.G. Claessen
23 januari 2026

Wie zijn wij?

LGL legal is gevestigd centraal in het Deltagebied. Door de ligging en historie heeft LGL legal een sterke expertise ontwikkeld op het gebied van:

- Bouw- en vastgoed
- Techniek
- Agro en Visserij

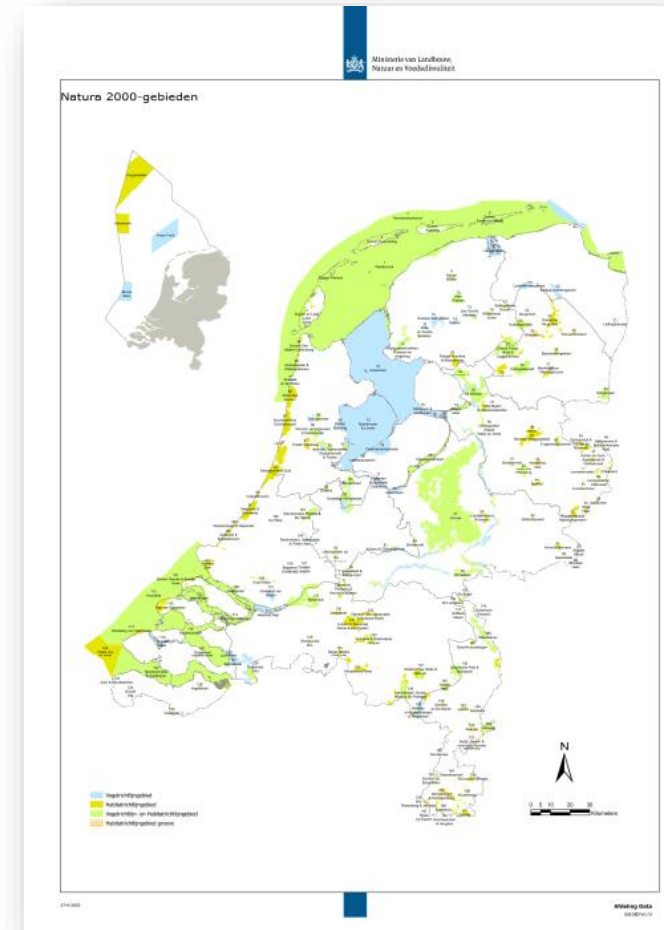
Wie zijn wij?

Inleiding (1/2)

Habitat- en Vogelrichtlijn:

- Ecologisch netwerk van speciale beschermingszones
→ Natura 2000-gebieden
- Verplichting om maatregelen te treffen om de gunstige staat van instandhouding van Natura 2000-gebieden te behouden of te herstellen

Inleiding (2/2)

- Landelijke doelen:

duidelijkheid over wat nodig is voor een gunstige staat van instandhouding voor habitattypen en -soorten
- Concept vernieuwde landelijke doelen

Wat is de aanleiding voor de vernieuwing? (1/2)

2006:

Natura 2000 doelendocument
Duidelijkheid bieden, richting geven en ruimte laten

2014, partieel
herzien in 2021:

**Doelendocument
mariene Natura 2000-gebieden**

*Selectie, begrenzing en doelen van
mariene Natura 2000-gebieden in Nederland*

Wat is de aanleiding voor de vernieuwing? (2/2)

Huidige landelijke doelen zouden zijn verouderd:

- Huidige landelijke doelen sluiten niet meer in voldoende mate aan bij de daadwerkelijk gemeten staat van de natuur
- Huidige landelijke doelen voldoen niet aan de Omgevingswet

Wat houden de vernieuwde landelijke doelen in?

Voor alle habitattypen en –soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen is een concept vernieuwd landelijk doel, bepaald door:

- Meest recente beoordelingen van de staat van instandhouding
- Twee adviezen van wetenschappelijke instituten:
 - Advies over wat per soort ecologisch als gunstige staat kan worden beschouwd
 - Advies over wat als ecologisch haalbaar wordt geschat met het oog op 2050
- Gevolg → meer geconcretiseerd of gekwantificeerd

Welke rol kunnen de landelijke doelen spelen bij vergunningverlening in onder andere de schelpdiersector? (1/3)

- Bij vergunningverlening in het kader van gebiedsbescherming wordt niet getoetst aan landelijke doelen, maar aan instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden (gebiedsdoelen)
- Landelijke doelen vormen het kader voor instandhoudingsdoelstellingen per Natura 2000-gebied, die in aanwijzingbesluiten van een Natura-2000 gebied worden vastgesteld

Welke rol kunnen de landelijke doelen spelen bij vergunningverlening in onder andere de schelpdiersector? (2/3)

- Vervolgbesluiten, zoals (wijzigingen van) aanwijzingsbesluiten en beheerplannen kunnen gevolgen hebben voor vergunningverlening
- Artikel 6 lid 3 Habitatrichtlijn:

“Voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar (...) significante gevolgen kan hebben voor zo’n gebied, wordt een passende beoordeling gemaakt van de gevolgen voor het gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Gelet op de conclusies van de beoordeling van de gevolgen voor het gebied (...) geven de bevoegde nationale instanties slechts toestemming voor dat plan of project nadat zij de zekerheid hebben verkregen dat het de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied niet zal aantasten (...).”

Welke rol kunnen de landelijke doelen spelen bij vergunningverlening in onder andere de schelpdiersector? (3/3)

- Systematiek van Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn niet hetzelfde
 - Behouden of herstellen van gunstige staat van instandhouding (Habitatrichtlijn)
 - Houden of brengen van de populatie op een niveau dat met name beantwoordt aan de ecologische, wetenschappelijke en culturele Eisen (Vogelrichtlijn)
- Hanteren van doelaantallen van vogelsoorten in lijn met de Vogelrichtlijn?
- Gevolgen:
 - Behalen van doelen afhankelijk van bijvoorbeeld migratiegedrag van trekvogels
 - Bij kleine, theoretische effecten als gevolg van visserij gebied op slot?

Rechtsbescherming (1/3)

- Vaststelling van landelijke doelen geen besluit in de zin van de Awb
 - Definitie besluit: (1) een rechtshandeling, (2) van publiekrechtelijke aard, (3) afkomstig van een bestuursorgaan en (4) schriftelijk
 - Landelijke doelen hebben geen zelfstandige rechtsgevolgen, maar zijn agenderend voor landelijk en gebiedsgericht beleid
 - Geen rechtsmiddelen mogelijk
- Wel bezwaar of beroep mogelijk tegen vervolgbesluiten, zoals wijzigen van aanwijzingsbesluiten en beheerplannen (voor zover die beheerplannen vrijstellingen van een vergunningplicht bevatten)

Rechtsbescherming (2/3)

- ABRvS 28 december 2011, ECLI:NL:RVS:2011:BU9473:

“2.4. De Vogelbescherming betoogt dat de doelstelling voor de grote stern zowel op landelijk niveau als op regional niveau te laag is. De Vogelbescherming voert hiertoe aan dat de minister de verlaging van de landelijke doelstelling van 25.000 naar 20.000 broedparen onvoldoende heeft gemotiveerd. (...)

2.4.4. De Afdeling overweegt dat (...) de landelijke doelstelling voor de grote stern nog niet ter beoordeling aan de Afdeling is voorgelegd, zodat deze thans aan de orde kan komen. (...) De minister heeft de verlaging van de landelijke doelstelling gemotiveerd door te stellen dat een regionale doelstelling (...) groter dan 4000 broedparen niet mogelijk is (...) waardoor een verlaging van de landelijke doelstelling (...) nodig was. De minister heeft echter niet aannemelijk gemaakt dat met het als uitgangspunt nemen van dit aantal broedparen op landelijk niveau een gunstige staat van instandhouding, die mede gericht is op herstel van populatie, kan worden bereikt. (...)”

Rechtsbescherming (3/3)

- ABRvS 4 december 2024, ECLI:NL:RVS:2024:5009:

“5.4. (...) Een aanwijzingsbesluit (...) werkt door bij de verlening van een natuurvergunning en ook bij andere besluiten zoals het opleggen van passende maatregelen en de vaststelling van een beheerplan. Uit de rechtspraak van de Afdeling volgt dat in procedures over dergelijke besluiten een aanwijzingsbesluit (...) in beginsel niet meer aan de orde kan worden gesteld. En in de enkele gevallen waarin exceptieve toetsing van een aanwijzingsbesluit (...) wel mogelijk is, wordt het relativiteitsvereiste niet anders toegepast dan bij een rechtstreeks beroep tegen het aanwijzingsbesluit. Het tegenwerpen van relativiteit zou dan betekenen dat (...) op geen enkel moment rechtsbescherming wordt geboden tegen de inhoud van een aanwijzingsbesluit (...), terwijl dat besluit wel kan leiden tot een aantasting van hun rechtspositie. Zoals weergegeven in overweging 4.1 heeft de wetgever een dergelijke toepassing van het relativiteitsvereiste niet voor ogen gehad.”

Dank voor uw aandacht